

TRAKTAT

o postępowaniu sądowym, arbitrażu i concyljacji między Polską a Holandją, podpisany w Hadze dnia 12 kwietnia 1930 r.

Przekład.

W IMIENIU RZECZYSPOLITEJ POLSKIEJ,

MY, IGNACY MOŚCICKI,

PREZYDENT RZECZYSPOLITEJ POLSKIEJ,

wszem wobec i każdemu z osobna, komu o tem wie-
dzieć należy, wiadomem czynimy:

Dnia dwunastego kwietnia tysiąc dziewięćset
trzydziestego roku podpisany został w Hadze mię-
dzy Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem
Królestwa Holandji traktat o postępowaniu sado-
wym, arbitrażu i concyljacji o następującem brzmie-
niu dosłownem:

TRAKTAT

**o postępowaniu sądowym, arbitrażu i concyljacji
między Polską i Holandją.**

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej i Jej Kró-
lewska Mość Królowa Holandji, ożywieni pragnie-
niem zacieśnienia węzłów przyjaźni, które łączą Pol-
skę i Holandję, oraz sprzyjania załatwieniu w dro-
dze pokojowej we wszystkich wypadkach sporów

AU NOM DE LA RÉPUBLIQUE DE POLOGNE,

NOUS, IGNACY MOŚCICKI,

PRÉSIDENT DE LA RÉPUBLIQUE DE POLOGNE,

à tous ceux qui ces présentes Lettres verront,
Salut:

Un Traité de Règlement Judiciaire, d'Arbitrage
et de Conciliation ayant été signé à La Haye entre
le Gouvernement de la République de Pologne et le
Gouvernement du Royaume des Pays-Bas le douze
avril mil neuf cent trente, Traité, dont la teneur
suit:

TRAITÉ

**De règlement judiciaire, d'arbitrage et de conciliation
entre la Pologne et les Pays-Bas.**

Le Président de la République de Pologne, et
sa Majesté la Reine des Pays-Bas, animés du désir
de resserrer les liens d'amitié qui unissent la Po-
logne et les Pays-Bas et de favoriser le règlement
pacifique, dans tous les cas, des différends et conflits,

i zatargów jakiegokolwiek rodzaju, które mogłyby poróżnić obydwa kraje, postanowili zawrzeć w tym celu traktat i mianowali swymi odnośnymi Pełnomocnikami, a mianowicie:

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej:

P. Stanisława KĘTRZYŃSKIEGO, Posła Nadzwyczajnego i Ministra Pełnomocnego;

P. Profesora Juljana MAKOWSKIEGO, Doktora Praw, Naczelnika Wydziału Traktatowego w Ministerstwie Spraw Zagranicznych.

Jej Królewska Mość Królowa Holandji:

Jonkheer Frans BEELAERTS VAN BLOKLANDA, Swego Ministra Spraw Zagranicznych,

KTÓRZY, po zakomunikowaniu sobie swych odnośnych pełnomocnictw, uznanych za dobre i w należytej formie, zgodzili się na następujące postanowienia:

Artykuł pierwszy.

Wysokie Strony Umawiające się zobowiązują się nawzajem nie dążyć w żadnym wypadku inaczej jak tylko na drodze pokojowej do zatratwiania sporów, lub zatargów jakiegokolwiek rodzaju, które mogłyby powstać między Polską a Holandją i które nie mogłyby być rozstrzygnięte we właściwym czasie zwykłymi sposobami dyplomatycznymi.

Artykuł 2.

Wszystkie jakiegokolwiek rodzaju spory, mające za przedmiot pewne prawo powoływane przez jedną z Wysokich Stron Umawiających się i zaprzeczane przez drugą, a które nie mogłyby być załatwione polubownie zwykłymi sposobami dyplomatycznymi, będą poddane dla osądzenia Stałemu Trybunałowi Sprawiedliwości Międzynarodowej. W wyjątkowych wypadkach i z powodów natury specjalnej, każda ze Stron będzie miała prawo żądać, aby te sprawy zostały oddane Trybunałowi Rozjemczemu, jak to jest przewidziane niżej. Rozumie się, że spory wymienione w tym ustępie obejmują te mianowicie, o których wspomina art. 13 Paktu Ligi Narodów.

Zobowiązanie to stosuje się tylko do tych sporów, które powstałyby po ratyfikacji niniejszego traktatu, z powodu faktów późniejszych od tej ratyfikacji.

Spory, dla których rozstrzygnięcia przewidziane jest lub będzie specjalne postępowanie przez inne obowiązujące między Wysokimi Stronami Umawiającymi się konwencje, będą załatwiane zgodnie z postanowieniami tych konwencji.

Artykuł 3.

Przed podjęciem jakiego bądź postępowania w Stałym Trybunale Sprawiedliwości Międzynarodowej i przed podjęciem jakiego bądź postępowania rozjemczego, spór będzie mógł być, za wspólną zgodą Stron, poddany w celu concyljacji, stałej międzynarodowej komisji zwanej Stałą Komisją Concyljacyjną, ukonstytuowaną zgodnie z niniejszym traktatem.

de quelque nature qu'ils soient, qui viendraient à diviser les deux pays,

ont résolu de conclure un traité à cet effet et ont nommé pour leurs Plénipotentiaires respectifs, savoir:

Le Président de la République de Pologne:

M. Stanisław KĘTRZYŃSKI, Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire;

M. le Prof. Julian MAKOWSKI, docteur en droit, chef de la section des Traités au Ministère des Affaires Étrangères,

Sa Majesté la Reine des Pays-Bas:

Jonkheer Frans BEELAERTS VAN BLOKLAND, Son Ministre des Affaires Étrangères;

LESQUELS, après s'être communiqué leurs pleins pouvoirs respectifs, trouvés en bonne et due forme, sont convenus des dispositions suivantes:

Article premier.

Les Hautes Parties contractantes s'engagent réciproquement à ne rechercher, dans aucun cas autrement que par voie pacifique, le règlement des litiges ou conflits, de quelque nature qu'ils soient, qui viendraient à s'élever entre la Pologne et les Pays-Bas, et qui n'auraient pu être résolus, dans un délai raisonnable, par les procédés diplomatiques ordinaires.

Article 2.

Tous les litiges, de quelque nature qu'ils soient, ayant pour objet un droit allégué par une des Hautes Parties contractantes et contesté par l'autre, et qui n'auraient pu être réglés à l'amiable par les procédés diplomatiques ordinaires, seront soumis pour jugement à la Cour Permanente de Justice internationale. Dans les cas exceptionnels et pour des raisons d'ordre spécial chacune des Parties aura le droit de demander que ces litiges soient déferés à un Tribunal arbitral, ainsi qu'il est prévu ci-après. Il est entendu que les litiges visés dans cet alinéa comprennent notamment ceux que mentionne l'article 13 du Pacte de la Société des Nations.

Cet engagement ne s'applique qu'aux contestations qui s'élèveraient après la ratification du présent Traité, au sujet de faits postérieurs à cette ratification.

Les contestations pour la solution desquelles une procédure spéciale est ou sera prévue par d'autres conventions en vigueur entre les Hautes Parties contractantes, seront réglées conformément aux dispositions de ces conventions.

Article 3.

Avant toute procédure devant la Cour permanente de Justice internationale et avant toute procédure arbitrale, le litige pourra être, d'un commun accord entre les Parties, soumis à fin de conciliation à une Commission internationale permanente, dite Commission permanente de conciliation, constituée conformément au présent Traité.

Artykuł 4.

Jeżeli w wypadku jednego ze sporów, wspomnianych w art. 2-im obydwie Strony nie odwołały się do Stałej Komisji Koncyljacyjnej, lub jeżeli ta ostatnia nie zdołała pojednać Stron, wówczas spór zostanie przedłożony za wspólną zgodą w drodze zapisu bądź Stałemu Trybunałowi Sprawiedliwości Międzynarodowej, który orzeknie według procedury i na warunkach przewidzianych przez jego statut, lub w wypadkach wyjątkowych, wspomnianych w art. 2-gim i o ile jedna z Wysokich Stron Umawiających się tego zażąda — Trybunałowi Rozjemczemu, który orzeknie według procedury i na warunkach przewidzianych przez Konwencję Haską z 18 października 1907 r. o pokojowym załatwianiu sporów międzynarodowych.

W braku porozumienia między Stronami, w wypadku postępowania rozjemczego, co do wyznaczenia arbitrów, Prezydent Związku Szwajcarskiego będzie proszony przez obie Strony lub przez jedną z nich o dokonanie niezbędnych mianowań.

W braku zawarcia zapisu w terminie 3-ch miesięcy począwszy od daty utworzenia Trybunału, spór będzie wniesiony do tego ostatniego w drodze podania jednej lub drugiej Strony.

Jeżeli żadna z Wysokich Stron Umawiających się nie zażąda, aby sprawa była poddana Trybunałowi Rozjemczemu i w braku porozumienia między Stronami co do warunków zapisu, jedna lub druga z nich, po uprzedzeniu na dwa miesiące zgóry, będzie mogła wnieść bezpośrednio sprawę w drodze podania do Stałego Trybunału Sprawiedliwości Międzynarodowej.

Artykuł 5.

O ile chodzi o spór, którego przedmiot, według ustawodawstwa wewnętrznego jednej ze Stron, podlega kompetencji jej sądów krajowych, wówczas spór ten będzie mógł być poddany postępowaniu przewidzianemu przez niniejszy traktat tylko po uprzedzeniu się wyroku wydanego we właściwym terminie przez kompetentną krajową władzę sądową.

Artykuł 6.

Gdyby orzeczenie sądowe lub arbitrażowe zawierało oświadczenie, że pewna powzięta decyzja lub zarządzenie nakazane przez pewną władzę sądową lub wszelką inną władzę jednej ze Stron będących w sporze, pozostaje całkowicie lub częściowo w sprzeczności z prawem międzynarodowym i, jeżeli prawo konstytucyjne tej Strony nie pozwalałoby wcale, bądź pozwalało w niedostatecznym tylko stopniu na uchylenie skutków tej decyzji bądź tego zarządzenia, Strony zgadzają się, że Stronie poszkodowanej winno być udzielone na podstawie tego orzeczenia sądowego lub arbitrażowego słuszne zadośćuczynienie.

Artykuł 7.

Wszystkie sprawy, co do których Wysokie Strony Umawiające się będą poróżnione nie mogąc ich rozstrzygnąć polubownie zwykłymi sposobami dyplomatycznymi, do których rozstrzygnięcia nie możnaby dążyć w drodze wyroku sądowego tak, jak

Article 4.

Si, dans le cas d'un des litiges visés à l'article 2, les deux Parties n'ont pas eu recours à la Commission permanente de conciliation ou si celle-ci n'a pas réussi à concilier les Parties, le litige sera soumis d'un commun accord par voie de compromis soit à la Cour permanente de Justice internationale qui statuera dans les conditions et suivant la procédure prévues par son statut, soit dans les cas exceptionnels visés à l'article 2, et si l'une des Hautes Parties contractantes le demande, à un Tribunal arbitral qui statuera dans les conditions et suivant la procédure prévues par la Convention de La Haye du 18 octobre 1907 pour le règlement pacifique des conflits internationaux.

À défaut d'accord entre les Parties, en cas de procédure arbitrale, sur la désignation des arbitres, le président de la Confédération suisse sera prié par les deux Parties ou par l'une d'elles de procéder aux désignations nécessaires.

Faute de conclusion d'un compromis dans un délai de trois mois à partir de la constitution du Tribunal, celui-ci sera saisi du litige par requête de l'une ou de l'autre des Parties.

Si aucune des deux Hautes Parties contractantes n'a demandé que la question soit soumise à un Tribunal arbitral, et à défaut d'accord entre les Parties sur les termes du compromis, l'une ou l'autre d'entre elles, après un préavis de deux mois, aura la faculté de porter directement la question par voie de requête devant la Cour permanente de Justice internationale.

Article 5.

S'il s'agit d'une contestation dont l'objet, d'après la législation intérieure de l'une des Parties, relève de la compétence des tribunaux nationaux de celle-ci, le différend ne pourra être soumis à la procédure prévue par la présent Traité qu'après jugement passé en force de chose jugée et rendu dans des délais raisonnables par l'autorité judiciaire nationale compétente.

Article 6.

Si la sentence judiciaire ou arbitrale déclarait qu'une décision prise ou une mesure ordonnée par une autorité judiciaire ou toute autre autorité de l'une des Parties en litige se trouve entièrement ou partiellement en opposition avec le droit international, et si le droit constitutionnel de ladite partie ne permettait pas ou ne permettait qu'imparfaitement d'effacer les conséquences de cette décision ou de cette mesure, les Parties conviennent qu'il devra être accordé par la sentence judiciaire ou arbitrale, à la Partie lésée, une satisfaction équitable.

Article 7.

Toutes questions sur lesquelles les Hautes Parties contractantes seraient divisées sans pouvoir les résoudre à l'amiable par les procédés diplomatiques ordinaires, questions dont la solution ne pourrait être recherchée par un jugement ainsi qu'il est prévu par

to jest przewidziane przez art. 2 niniejszego traktatu i dla których załatwienia nie byłoby już przewidziane pewne postępowanie w jakim traktacie lub konwencji obowiązującej między Stronami, poddane będą Stałej Komisji Koncyljacyjnej, która winna będzie zaproponować Stronom rozstrzygnięcie możliwe do przyjęcia, a w każdym razie złożyć im sprawozdanie.

W braku porozumienia między Stronami co do podania, mającego być przedstawionem Komisji, jedna lub druga z pomiędzy nich będzie mogła poddać sprawę wspomnianej Komisji bezpośrednio, po uprzedzeniu na jeden miesiąc naprzód.

We wszystkich wypadkach, gdy powstanie między Stronami różnica zdań co do tego, czy spór posiada lub nie charakter sporu wymienionego w art. 2-gim i mogącego być, wskutek tego, rozstrzygniętym w drodze sądowej, ta kwestja sporna, przed podjęciem jakiego bądź postępowania w Stałej Komisji Koncyljacyjnej, poddana będzie uprzednio decyzji Stałego Trybunału Sprawiedliwości Międzynarodowej za zgodą Wysokich Stron Umawiających się, lub w braku zgody, w drodze podania jednej ze Stron.

Artykuł 8.

Stała Komisja Koncyljacyjna, przewidziana przez niniejszy traktat, składać się będzie z pięciu członków, którzy zostaną wyznaczeni jak następuje: Wysokie Strony Umawiające się zamianują każdą po jednym komisarzu, wybranym z pośród jej obywateli i wyznaczają za wspólną zgodą 3-ch innych komisarzy z pośród obywateli mocarstw trzecich; ci trzej komisarze muszą należeć do różnych narodowości, i z pośród nich Wysokie Strony Umawiające się wyznaczają przewodniczącego komisji.

Komisarze mianowani są na 3 lata; mandat ich może być odnawiany. Będą oni pełnili swoje funkcje aż do zastąpienia ich, a w każdym razie, aż do zakończenia ich prac będących w toku w chwili wygaśnięcia ich mandatu.

Wakanse, któreby się otworzyły wskutek śmierci, dymisji lub z jakiegokolwiek innej przeszkody stałej lub chwilowej, będą obsadzone jak można najprędzej w terminie, który nie powinien przekroczyć 3-ch miesięcy w trybie ustalonym dla nominacji.

Artykuł 9.

Stała Komisja Koncyljacyjna będzie utworzona w ciągu roku następującego po wymianie ratyfikacji niniejszego traktatu.

Jeżeli mianowanie członków, mających być wyznaczonymi wspólnie, nie nastąpi we wspomnianym terminie lub, w razie zastępstwa, w ciągu 3-ch miesięcy licząc od zawakowania miejsca, Prezydent Związku Szwajcarskiego będzie, w braku innego porozumienia, proszony o dokonanie niezbędnych mianowań.

Artykuł 10.

Sprawy będą wnoszone do Stałej Komisji Koncyljacyjnej w drodze podania, skierowanego do przewodniczącego z zachowaniem warunków przewidzianych, stosownie do wypadku, przez artykuły 3-ci i 7-my.

l'article 2 du présent Traité et pour lesquelles une procédure de règlement ne serait pas déjà prévue par un traité ou une convention en vigueur entre les Parties, seront soumises à la Commission permanente de conciliation qui sera chargée de proposer aux Parties une solution acceptable et dans tous les cas de leur présenter un rapport.

A défaut d'accord entre les Parties sur la requête à présenter à la Commission, l'une ou l'autre d'entre elles aura la faculté de soumettre directement, après un préavis d'un mois, la question à ladite Commission.

Dans tous les cas, s'il y a contestation entre les Parties sur la question de savoir si le différend a ou non la nature d'un litige visé dans l'article 2 et susceptible de ce chef d'être résolu par un jugement, cette contestation sera, préalablement à toute procédure devant la Commission permanente de conciliation, soumise à la décision de la Cour permanente de Justice internationale, d'accord entre les Hautes Parties contractantes ou à défaut d'accord à la requête de l'une d'entre elles.

Article 8.

La Commission permanente de conciliation prévue par le présent Traité sera composée de cinq membres, qui seront désignés comme il suit, savoir: les Hautes Parties contractantes nommeront chacune un Commissaire choisi parmi leurs nationaux respectifs et désigneront d'un commun accord les trois autres Commissaires parmi les ressortissants de tierces Puissances; ces trois Commissaires devront être de nationalités différentes et, parmi eux, les Hautes Parties contractantes désigneront le Président de la Commission.

Les Commissaires sont nommés pour trois ans; leur mandat est renouvelable. Ils resteront en fonctions jusqu'à leur remplacement et, dans tous les cas, jusqu'à l'achèvement de leurs travaux en cours au moment de l'expiration de leur mandat.

Il sera pourvu aussi rapidement que possible et dans un délai qui ne devra pas excéder trois mois, aux vacances qui viendraient à se produire par suite de décès, de démission ou de quelque empêchement permanent ou temporaire en suivant le mode fixé pour les nominations.

Article 9.

La Commission permanente de conciliation sera constituée dans l'année qui suivra l'échange des ratifications du présent Traité.

Si la nomination des membres à désigner en commun n'intervenait pas dans ledit délai ou, en cas de remplacement, dans les trois mois à compter de la vacance du siège, le Président de la Confédération suisse serait, à défaut d'autre entente, prié de procéder aux désignations nécessaires.

Article 10.

La Commission permanente de conciliation sera saisie par voie de requête adressée au Président dans les conditions prévues, selon les cas, par les articles 3 et 7.

Podanie, po wyłożeniu pokrótce przedmiotu sporu, zawierać będzie wezwanie do komisji o podjęcie wszelkich zarządzeń, mogących doprowadzić do pojednania.

Jeżeli podanie wyszło od jednej tylko Strony, będzie ono podane niezwłocznie przez tę Stronę do wiadomości Stronie przeciwnej.

Artykuł 11.

W terminie 15 dni, licząc od daty, w której jedna z Wysokich Stron Umawiających się wniosie spór do Stałej Komisji Koncyljacyjnej, każda ze Stron będzie mogła w celu zbadania tego sporu zastąpić swego komisarza przez osobę posiadającą specjalną kompetencję w danej sprawie.

Strona, która skorzysta z tego prawa powiadomi o tem niezwłocznie drugą Stronę; ta ostatnia będzie miała możność w tym wypadku postąpić w ten sam sposób w terminie 15 dni licząc od daty, w której otrzymała zawiadomienie.

Artykuł 12.

Stała Komisja Koncyljacyjna będzie miała za zadanie wyjaśnić kwestje sporne, zbierać w tym celu wszelkie pożyteczne informacje w drodze badania lub w inny sposób i usiłować pojednać Strony. Będzie ona mogła, po zbadaniu sprawy, podać Stronom warunki porozumienia, które będzie się jej wydawało właściwe, oraz, jeśli tego zajdzie potrzeba, wyznaczyć im termin dla wypowiedzenia się.

Po zakończeniu swych prac, komisja sporządzi sprawozdanie, stwierdzające ich wynik, a którego jeden egzemplarz będzie doręczony każdej ze Stron.

Strony nie będą nigdy związane względami faktycznymi, prawnymi lub innymi, na którychby komisja się oparła.

Z zastrzeżeniem postanowienia art. 7-go ust. 3-go, prace komisji winny być ukończone, o ile Strony nie ułożą się inaczej, w terminie sześciomiesięcznym licząc od dnia pierwszego posiedzenia komisji.

Artykuł 13.

Z wyjątkiem odmiennych postanowień specjalnych, Stała Komisja Koncyljacyjna sama ustali swoją procedurę, która w każdym razie winna być kontradyktoryjna. W sprawie badań, Komisja, o ile nie zdecyduje jednogłośnie inaczej, zastosuje się do postanowień tytułu III (Międzynarodowa Komisja Badań) Konwencji Haskiej z dnia 18 października 1907 r. o pokojowym załatwianiu sporów międzynarodowych.

Artykuł 14.

Stała Komisja Koncyljacyjna będzie się zbierała, o ile Strony nie ułożą się inaczej, w miejscu wyznaczonym przez jej przewodniczącą.

Artykuł 15.

Prace Stałej Komisji Koncyljacyjnej będą się toczyły publicznie jedynie na mocy decyzji powziętej przez komisję za zgodą Stron.

Wysokie Strony Umawiające się zobowiązują się nie publikować wyniku prac komisji bez uprzedniego naradzenia się.

La requête, après avoir exposé sommairement l'objet du litige, contiendra l'invitation à la Commission de procéder à toutes mesures propres à conduire à une conciliation.

Si la requête émane d'une seule des Parties, elle sera notifiée par celle-ci sans délai à la Partie adverse.

Article 11.

Dans un délai de 15 jours à compter de la date où l'une des Hautes Parties contractantes aurait porté une contestation devant de la Commission permanente de conciliation, chacune des Parties pourra, pour l'examen de cette contestation, remplacer son Commissaire par une personne possédant une compétence spéciale dans la matière.

La Partie qui userait de ce droit en ferait immédiatement la notification à l'autre Partie; celle-ci aura, dans ce cas, la faculté d'agir de même dans un délai de 15 jours, à compter de la date où la notification lui sera parvenue.

Article 12.

La Commission permanente de conciliation aura pour tâche d'élucider les questions en litige, de recueillir à cet effet toutes les informations utiles par voie d'enquête ou autrement et de s'efforcer de concilier les Parties. Elle pourra, après examen de l'affaire, exposer aux Parties les termes de l'arrangement qui lui paraîtrait convenable, et, s'il y a lieu, leur impartir un délai pour se prononcer.

A la fin de ses travaux, la Commission dressera un rapport qui en constatera le résultat et dont un exemplaire sera remis à chacune des Parties.

Les Parties ne seront jamais liées par les considérations de fait, de droit ou autres auxquelles la Commission se sera arrêtée.

Sous réserve de la disposition de l'article 7, alinéa 3, les travaux de la Commission devront à moins que les Parties en conviennent différemment, être terminés dans un délai de six mois à compter du jour de la première séance de la Commission.

Article 13.

À moins de stipulations spéciales contraires, la Commission permanente de conciliation réglera elle-même sa procédure qui, dans tous les cas, devra être contradictoire. En matière d'enquêtes, la Commission, si elle n'en décide autrement à l'unanimité, se conformera aux dispositions du Titre III (Commission internationale d'Enquête) de la Convention de La Haye du 18 octobre 1907 pour le règlement pacifique des conflits internationaux.

Article 14.

La Commission permanente de conciliation se réunira, sauf accord contraire entre les Parties, au lieu désigné par son Président.

Article 15.

Les travaux de la Commission permanente de conciliation ne sont publics qu'en vertu d'une décision prise par la Commission avec l'assentiment des Parties.

Les Hautes Parties contractantes s'engagent à ne pas publier le résultat des travaux de la Commission sans s'être préalablement consultées.

Artykuł 16.

Strony będą reprezentowane w Stałej Komisji Koncyljacyjnej przez agentów, których zadaniem będzie pośredniczyć między nimi a komisją; Strony będą mogły, poza tem, korzystać z pomocy doradców i rzeczoznawców, mianowanych przez nie w tym celu, oraz żądać przesłuchania wszystkich osób, których świadectwo wydałoby się im pożyteczne.

Komisja będzie mogła, ze swej strony, żądać wyjaśnień ustnych od agentów, doradców i rzeczoznawców obydwóch Stron a także od wszystkich osób, których stawienie się przed nią za zgodą ich Rządu, komisja uznałaby za pożyteczne.

Artykuł 17.

Z wyjątkiem odmiennych postanowień niniejszego traktatu, decyzje Stałej Komisji Koncyljacyjnej będą zapadały większością głosów.

Komisja będzie mogła powziąć decyzję co do istoty sporu tylko o ile wszyscy członkowie byli należycie wezwani i są obecni.

Artykuł 18.

Wysokie Strony Umawiające się zobowiązują się ułatwiać prace Stałej Komisji Koncyljacyjnej i w szczególności zapewnić jej pomoc ich władz kompetentnych, dostarczać jej w możliwie jaknajszerszej mierze wszystkie pożyteczne dokumenty i informacje, oraz poczynić potrzebne zarządzenia, aby pozwolić komisji przeprowadzić na ich terytorjum wezwania i przesłuchania świadków lub rzeczoznawców oraz wizje lokalne.

Artykuł 19.

Podczas trwania prac Stałej Komisji Koncyljacyjnej, każdy z komisarzy otrzymywać będzie wynagrodzenie, którego wysokość będzie ustalona za wspólną zgodą Wysokich Stron Umawiających się i którego równą część poniesie każda Strona.

Artykuł 20.

We wszystkich wypadkach, a zwłaszcza jeżeli kwestja, z powodu której Strony są poróżnione, wynika z czynów już dokonanych lub które wkrótce mają nastąpić, Stały Trybunał Sprawiedliwości Międzynarodowej, orzekając zgodnie z art. 41-ym swego Statutu, lub, zależnie od wypadku, Trybunał Rozjemczy, wskażą w terminie możliwie najkrótszym, jakie zarządzenia prowizoryczne mają być poczynione; Stała Komisja Koncyljacyjna będzie mogła, jeśli zajdzie potrzeba, postąpić w ten sam sposób po porozumieniu się Stron.

Każda z Wysokich Stron Umawiających się, zobowiązuje się powstrzymać od wszelkiego zarządzenia, mogącego odbić się szkodliwie na wykonaniu decyzji lub na porozumieniach, któreby były proponowane przez Stałą Komisję Koncyljacyjną i wogóle nie podejmować żadnej czynności jakiegokolwiek bądź rodzaju, mogącej spotęgować lub rozszerzyć spór.

Artykuł 21.

Traktat niniejszy będzie stosowany między Wysokimi Stronami Umawiającymi się również i w tym wypadku, gdy inne mocarstwa są zainteresowane w sporze.

Article 16.

Les Parties seront représentées auprès de la Commission permanente de conciliation par des agents ayant mission de servir d'intermédiaires entre elles et la Commission; elles pourront, en outre, se faire assister par des conseils et experts nommés par elles à cet effet et demander l'audition de toutes personnes dont le témoignage leur paraîtrait utile.

La Commission aura, de son côté, la faculté de demander des explications orales aux agents, conseils et experts des deux Parties, ainsi qu'à toutes personnes qu'elle jugerait utile de faire comparaitre avec l'assentiment de leur Gouvernement.

Article 17.

Sauf dispositions contraires du présent Traité les décisions de la Commission permanente de conciliation seront prises à la majorité des voix.

La Commission ne pourra prendre de décision portant sur le fond du différend que si tous les membres ont été dûment convoqués et sont présents.

Article 18.

Les Hautes Parties contractantes s'engagent à faciliter les travaux de la Commission permanente de conciliation et, en particulier, à assurer à celle-ci l'assistance de leurs autorités compétentes, à lui fournir dans la plus large mesure possible tous documents et informations utiles et à prendre les mesures nécessaires pour permettre à la Commission de procéder sur leur territoire à la citation et à l'audition de témoins ou d'experts et à des transports sur les lieux.

Article 19.

Pendant la durée des travaux de la Commission permanente de conciliation chacun des Commissaires recevra une indemnité dont le montant sera arrêté d'un commun accord entre les Hautes Parties contractantes qui en supporteront chacune une part égale.

Article 20.

Dans tous les cas et notamment si la question au sujet de laquelle les Parties sont divisées résulte d'actes déjà effectués ou sur le point de l'être, la Cour permanente de Justice internationale statuant conformément à l'article 41 de son Statut ou, selon le cas, le Tribunal arbitral, indiqueront dans le plus bref délai possible quelles mesures provisoires doivent être prises; la Commission permanente de conciliation pourra, s'il y a lieu, agir de même après entente entre les Parties.

Chacune des Hautes Parties contractantes s'engage à s'abstenir de toute mesure susceptible d'avoir une répercussion préjudiciable à l'exécution de la décision ou aux arrangements qui seraient proposés par la Commission permanente de conciliation et, en général, à ne procéder à aucun acte de quelque nature qu'il soit susceptible d'aggraver ou d'étendre le différend.

Article 21.

Le présent Traité reste applicable entre les Hautes parties contractantes encore que d'autres Puissances aient également un intérêt dans le différend.

Artykuł 22.

Gdyby powstała między Wysokimi Stronami Umawiającymi się jaka kwestja sporna dotycząca interpretacji niniejszego traktatu, kwestja ta zostanie wniesiona, o ile nie będzie innego porozumienia, w drodze podania obydwóch, lub jednej ze Stron do Stałego Trybunału Sprawiedliwości Międzynarodowej.

Artykuł 23.

Traktat niniejszy będzie ratyfikowany. Dokumenty ratyfikacyjne będą wymienione w Warszawie jak można najwcześniej.

Artykuł 24.

Traktat niniejszy wejdzie w życie w trzydziestym dniu po wymianie dokumentów ratyfikacyjnych i trwać będzie 5 lat, począwszy od wejścia jego w życie. O ile nie będzie on wypowiedziany na sześć miesięcy przed upływem tego okresu, będzie uważany za odnowiony milcząco na nowy okres lat pięciu i tak dalej.

Jeżeli w chwili wygaśnięcia niniejszego traktatu, jakiegokolwiek postępowanie na mocy tego traktatu zawisłoby w Stałej Komisji Koncyliacyjnej, w Stałym Trybunale Sprawiedliwości Międzynarodowej lub w Trybunale Rozjemczym, postępowanie to będzie doprowadzone aż do jego ukończenia.

NA DOWÓD CZEGO, wyżej wspomniani Pełnomocnicy podpisali niniejszy traktat i wycisnęli na nim swe pieczęcie.

Sporządzono w Hadze, w podwójnym egzemplarzu, dnia 12 kwietnia 1930 r.

St. Kętrzyński

Beelaerts van Blokland

Dr. J. Makowski

Zaznajomiwszy się z powyższym traktatem uznaliśmy go i uznajemy za słuszny zarówno w całości, jak i każde z zawartych w nim postanowień; oświadczamy, że jest przyjęty, ratyfikowany i potwierdzony i przyrzekamy, że będzie niezmiennie zachowywany.

Na dowód czego wydaliśmy Akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej.

W Warszawie, dnia 9 września 1930 r.

(—) *I. Mościcki*

Przez Prezydenta Rzeczypospolitej
Prezes Rady Ministrów:

(—) *J. Piłsudski*

Minister Spraw Zagranicznych:

(—) *August Zaleski*

L. S.

Article 22.

Si quelque contestation venait à surgir entre les Hautes Parties contractantes relativement à l'interprétation du présent Traité, cette contestation serait portée, sauf accord contraire, devant la Cour permanente de Justice internationale à la requête des deux Parties ou de l'une d'Elles.

Article 23.

Le présent Traité sera ratifié. Les ratifications en seront échangées à Varsovie aussitôt que faire se pourra.

Article 24.

Le présent Traité entrera en vigueur le trentième jour après l'échange des ratifications et aura une durée de cinq ans à compter de son entrée en vigueur. S'il n'est pas dénoncé six mois avant l'expiration de cette période, il sera considéré comme renouvelé tacitement pour une nouvelle période de cinq ans et ainsi de suite.

Si, lors de l'expiration du présent Traité, une procédure quelconque en vertu de ce Traité se trouvait pendante devant la Commission permanente de conciliation, devant la Cour permanente de Justice internationale ou devant le Tribunal d'arbitrage, cette procédure serait poursuivie jusqu'à son achèvement.

EN FOI DE QUOI les Plénipotentiaires susnommés ont signé le présent Traité et y ont apposé leurs cachets.

Fait à La Haye en double exemplaire le 12 Avril 1930.

St. Kętrzyński

Beelaerts van Blokland

Dr. J. Makowski

Après avoir vu et examiné ledit Traité, NOUS l'avons approuvé et approuvons en toutes et chacune des dispositions qui y sont contenues; déclarons qu'il est accepté, ratifié et confirmé et promettons qu'il sera inviolablement observé.

En foi de quoi NOUS avons donné les présentes Lettres revêtues du Sceau de la République.

A Varsovie, le 9 septembre 1930 r.

(—) *I. Mościcki*

Par le Président de la République
Le Président du Conseil des Ministres;

(—) *J. Piłsudski*

Le Ministre des Affaires Étrangères:

(—) *August Zaleski*

L. S.